

[Ministeren for Grønland.]

nugældende skolelov ikke nævnt noget om undervisnings sproget, men med den målsætning, som landsrådet har vedtaget, står det klart, at tilegnelsen af tilstrækkelige danskundskaber spiller en betydelig rolle.

Efter forslaget § 14, stk. 3, vil man med forældrenes indforståelse kunne udskyde faget grønlandsk til begyndelsen af 3. klasse. Denne ordning har allerede været praktiseret i flere år i samtlige byer i Grønland med overvældende tilslutning fra forældrene, og de indvundne erfaringer tyder på, at man ikke derved forringer grønlandskundervisningen.

Bl. a. fordi der i Grønland findes en del udelukkende dansktalende børn, skønnes det rimeligt i skoleloven at have en bestemmelse om, at elever kan fritages for undervisningen i grønlandsk. Efter henstilling fra Grønlands landsråd er det i § 14, stk. 2, foreslået, at det bliver landsrådet selv, der fastsætter reglerne for elevernes fritagelse for undervisningen i grønlandsk.

Spørgsmålet om det grønlandske sprogs placering i realskolen har været livligt debatteret i såvel den danske som den grønlandske offentlighed. I overensstemmelse med landsrådets indstilling er det i § 22, stk. 1, foreslået, at der i 1. og 2. realklasse skal undervises i grønlandsk, og at der ved udgangen af 2. realklasse skal afholdes skriftlig og mundtlig eksamen. Disse karakterer skal påføres eksamensbeviset, men tæller ikke med ved udregningen af det endelige eksamensresultat. I 3. realklasse skal der således ikke undervises i grønlandsk, og eleverne får bedre tid til at koncentrere sig om de egentlige eksamensfag.

I forslaget § 57 er der foreslået givet ministeren bemyndigelse til at fastsætte midlertidige bestemmelser om aftenskoleundervisning og ungdomsskoleundervisning m. v. i Grønland. Om begrundelsen for, at man har foreslået reglerne herom udfærdiget i form af en bekendtgørelse og ikke i form af en lov, henviser jeg til de fyldige bemærkninger til § 57. Jeg kan tilføje, at et udkast til bekendtgørelse allerede er udarbejdet i ministeriet, og at det for tiden forhandles med undervisningsministeriet. Såfremt det måtte ønskes, vil det udvalg, der antagelig bliver nedsat til behandling af lovforslaget, blive gjort bekendt med ud-

kastet til bekendtgørelse om aftenskole og ungdomsundervisning m. v. i Grønland.

Det er mit håb, at gennemførelsen af dette lovforslag om skolevæsenet i Grønland vil skabe grundlag for en mere effektiv skoleundervisning. Vi står over for en meget betydelig udbygning af uddannelserne i Grønland, og det er af største betydning, at disse videre uddannelser sikres gennem gode skolekundskaber. Kun herved kan man gøre sig håb om, at den grønlandske ungdom kan blive kvalificeret til at leve op til den udvikling, der sker inden for de forskellige grene af samfundet.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ungdomsklubber m. v. i Grønland.*

Ungdomsklubarbejdet i Grønland tog sin begyndelse i 1962, og der er indtil nu oprettet i alt 14 ungdomsklubber i Grønland. Midlerne til disse klubbers oprettelse er stillet til rådighed af Grønlands landsråd. De ungdomsklubber, der forefindes i Grønland i dag, er imidlertid ofte etableret i lånte lokaler, der er af temmelig ringe standard, og på grund af den almindelige lokalemangel i Grønland volder det stadig større vanskeligheder overhovedet at skaffe lokaler, der blot er nogenlunde egnede til ungdomsklubber. Disse forhold er særdeles uheldige på baggrund af, at der hos de unge i Grønland kan konstateres en stadig stigende interesse og et stadig stigende behov for ungdomsklubarbejdet.

Som det fremgår af de bemærkninger, der er knyttet til lovforslaget, vil behovet for ungdomsklubber, der allerede nu langt fra er dækket, i de kommende 10 år blive overordentlig meget større, medmindre der i den kommende tid gøres en ekstraordinær indsats. Det kan således oplyses, at antallet af unge i alderen 14-19 år i 5 års perioden 1960-65 er steget med ca. 500 fra ca. 3.700 til ca. 4.200 unge. I tiden 1965-70 kan man forvente, at antallet af unge i alderen 14-19 år stiger med 1.400 fra ca. 4.200 til ca. 5.600, og man kan endelig forvente, at antallet af unge i tiden 1970-75 vil stige med ca. 1.500 fra 5.600 til 7.100 unge mellem 14 og 19 år.

[Ministeren for Grønland.]

Jeg mener, at man må anse det for særdeles uheldigt, at der i Grønland, hvor mulighederne for god beskæftigelse i fritiden for unge mennesker ikke findes i nær samme omfang som i det øvrige Danmark, findes et så voldsomt stigende udækket behov for ungdomsklubarbejde. De grønlandske boligforhold er meget ofte så trange, at de unge simpelt hen tvinges bort fra hjemmene i deres fritid. Hertil kommer, at det alvorlige ungdomsproblem i Grønland bl. a. har givet sig udslag i en stærk stigning i antallet af barnefødsler uden for ægteskab blandt de helt unge, en stigning i antallet af tilfælde af kønssygdomme og endelig i en stigning i ungdomskriminaliteten. Myndighederne såvel i Grønland som i Danmark har længe været opmærksom på disse alvorlige problemer, og vi mener, at tiden nu må være inde til, at der skabes en lovgivning på dette område, således at der åbnes mulighed for at yde en effektiv støtte til såvel ungdomsklubarbejde som andet børne- og ungdomsarbejde i Grønland.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at Grønlandsudvalget af 1960 i sin investeringsplan for perioden 1965-75 har planlagt at opføre ca. 1 ungdomsklub om året med plads til 100 medlemmer til en udgift af ca. 900.000 kr. pr. klub.

I det øvrige Danmark findes der som bekendt bestemmelser om ungdomsklubber dels i lov nr. 234 af 10. juni 1960 om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., dels i lov nr. 170 af 31. maj 1961 om børne- og ungdomsforsorg. Man har under hensyn til, at der ikke skønnes at være behov for flere forskellige slags klubber for ungdommen i Grønland, samt under hensyn til, at klubberne bedst vil kunne administreres af skolevæsenet, ved udarbejdelsen af nærværende lovforslag lagt vægt på at søge gennemført en ordning, der ligger så nær som muligt de regler, som findes om ungdomsklubber i lov nr. 234 af 10. juni 1960 om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. Som

det er nævnt i de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, har man ikke fundet det hensigtsmæssigt at optage samtlige bestemmelser i den danske lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. i nærværende lovforslag. Jeg skal i denne forbindelse fremhæve, at de myndigheder, som i henhold til den lov, der gælder hernede, administrerer ungdomsklubbernes virksomhed, ikke for øjeblikket vil kunne etableres i Grønland, men der er dog lagt vægt på, at folkevalgte repræsentanter også i Grønland får den størst mulige indflydelse på ungdomsklubarbejdet.

Endvidere kan bemærkes, at man ved udarbejdelsen af lovforslaget ikke har fundet det muligt nøje at overføre de danske regler om tilskud til anlæg og drift af ungdomsklubber m. v., navnlig under hensyn til de begrænsede midler, som Grønlands landsråd råder over, og under hensyn til, at der ikke i Grønland forefindes mulighed for lån i banker o. s. v. svarende til mulighederne herfor i det øvrige Danmark.

Lovforslagets hovedtræk er følgende:

Der indføres regler om muligheden for offentlige tilskud til anlæg og drift dels af ungdomsklubber for unge mellem 14 og 19 år, dels af seniorklubber for unge mellem 19 og 25 år. De omtalte seniorklubber, om hvilke der ikke findes bestemmelser i det øvrige Danmark, har vist sig nødvendige bl. a. på grund af, at der som før nævnt er langt færre muligheder for god fritidsbeskæftigelse i Grønland end hernede. Udgifterne til anlæg af disse klubber afholdes helt af staten, medens udgifterne til klubbernes drift for 30 pct.s vedkommende kan afholdes af statskassen, og Grønlands landsråd afholder 55 pct. af disse udgifter, mens restudgiften afholdes af private. Ved udarbejdelsen af forslaget har man måttet erkende, at et eventuelt tilskud fra Grønlands landsråd til anlæg af klubberne under hensyn til den grønlandske landskasses begrænsede midler kun ville blive af ringe størrelsesorden, og man har derfor fundet det mest hensigtsmæssigt, at staten afholder samtlige anlægs-

[Ministeren for Grønland.]

udgifter, medens Grønlands landsråd til gengæld vil komme til at afholde en forholdsvis større andel af klubbernes driftsudgifter, end tilfældet er for kommunernes vedkommende i henhold til ungdomsskoleloven for det øvrige Danmark. Lovforslaget vil imidlertid ikke på dette punkt medføre lovbundne udgifter.

Der indføres endvidere regler om offentlige tilskud til anlæg og drift af andet børne- og ungdomsarbejde end klubarbejdet. Man har haft for øje, at løsningen af ungdomsklubproblemet ikke vil dække hele behovet for fritidsbeskæftigelse for den grønlandske ungdom. Der er derfor lagt vægt på også at støtte ungdommens initiativ til at stifte foreninger, hvor der kan dyrkes sunde interesser, og hvor de unge mennesker kan lære at samarbejde om at løse fælles opgaver.

Der ydes således tilskud til dækning af børne- og ungdomsforeningers udgifter til lokaler i overensstemmelse med de tilsvarende regler i den danske ungdomsskolelov, dog ydes der herudover tilskud til udgifterne til udendørsanlæg under hensyn til, at der i Grønland er et meget stort behov for sådanne anlæg, da disse ikke i almindelighed er tilknyttet skolerne.

Endvidere ydes der tilskud til kursus for ledere og ungdomsarbejdere, afholdt af børne- og ungdomsorganisationer, i overensstemmelse med reglerne i den danske ungdomsskolelov, dog således at rejseudgifterne i forbindelse med sådanne kursus afholdes fuldt ud af staten. Dette har man fundet rimeligt på baggrund af de store afstande i Grønland og de dermed forbundne større rejseudgifter. Det skal her fremhæves, at de her netop omtalte udgifter i lovforslaget fremtræder som lovbundne udgifter.

Der indføres endelig regler om tilskud til aflønning af ungdomsvejledere og konsulenter samt om tilskud til etablering af lokaler og idrætsanlæg til samlingssted for børne- og ungdomsarbejdet. Disse regler svarer stort set til reglerne i den danske lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. Det skal nævnes, at disse tilskud ikke fremtræder som lovbundne udgifter for staten.

Lovforslaget, som har været forhandlet med undervisningsministeriet, er tiltrådt af Grønlands landsråd.

Idet jeg med hensyn til forslaget enkelt-heder og den nærmere motivering skal hen-vise til de bemærkninger, der ledsager lov-forslaget, tillader jeg mig at udtrykke håbet om, at lovforslaget må få en hurtig og vel-villig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ud-sendelse af frivillige til udviklingslandene.

(Lovforslaget (nr. 91) findes i tillæg A. sp. 1053, fremsættelsen i tidenden sp. 2016).

Formanden: Sammen med denne sag fore-tages den under punkt 2 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om æn-dring i lov om teknisk samarbejde med ud-viklingslandene.

(Lovforslaget (nr. 99) findes i tillæg A. sp. 1145, fremsættelsen i tidenden sp. 2688).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Niels Matthiasen: De to lovforslag, som vi skal behandle i dag, kan nok give anled-ning til også indledningsvis at gøre et par principielle bemærkninger om Danmarks samlede indsats med hensyn til bistand til udviklingslandene. Det kan godt være, det vil vække lidt mindre ophidselse i vælger-sindene end boligforlig og skattereform, og når jeg siger dette, er det ikke for at gøre det hjemlige og det nære mindre, end det er, men for at understrege, at baggrunden for at kunne beskæftige sig så meget med det hjemlige og det nære måske i virkeligheden er, at de fjernere problemer også bliver løst. Der er givet megen oplysning om Danmarks støtte til udviklingslandene, og der er én ting, som har været vældig inspirerende, og det er, at det først og fremmest er ung-dommen, der er interesseret. Men der er alt for mange, som ikke har indset alvoren i hele problemstillingen. Nu er det jo ofte sådan, at menneskene er et offer for deres vaner, også når de tænker; der er også noget, der hedder politisk vanetænkning, og der er noget, der hedder udenrigspolitisk vanetænkning. For mange mennesker står konflikten i verden i dag først og fremmest